

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Ottende Afdeling)

5. marts 2020*

»Præjudiciel forelæggelse – social sikring af vandrende arbejdstagere – koordinering af de sociale sikringsordninger – forordning (EF) nr. 883/2004 – artikel 3 og 11– materielt anvendelsesområde – ydelser, som henhører under denne forordnings anvendelsesområde – kvalificering – ydelse ved sygdom – ydelse ved invaliditet – arbejdsløshedsydelse – person, som er ophørt med at være tilsluttet en medlemsstats sociale sikringsordning efter at være ophørt med at udøve sin erhvervmæssige beskæftigelse i denne medlemsstat og efter at have flyttet sin bopæl til en anden medlemsstat – ansøgning om at modtage en rehabiliteringsydelse i den tidligere bopæls- og beskæftigelsesmedlemsstat – afslag – fastsættelse af den lovgivning, der finder anvendelse«

I sag C-135/19,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Oberster Gerichtshof (øverste domstol, Østrig) ved afgørelse af 19. december 2018, indgået til Domstolen den 20. februar 2019, i sagen

Pensionsversicherungsanstalt

mod

CW,

har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, L.S. Rossi, og dommerne F. Biltgen (refererende dommer) og N. Wahl,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Pensionsversicherungsanstalt ved Rechtsanwälte J. Milchram, A. Ehm og T. Mödlagl,
- CW ved Rechtsanwalt A. Pfeiffer,
- den østrigske regering ved J. Schmoll, som befuldmægtiget,

* Processprog: tysk.

– Europa-Kommissionen ved M. Van Hoof og B.-R. Killmann, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger (EUT 2004, L 166, s. 1, berigtiget i EUT 2004, L 200, s. 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 465/2012 af 22. maj 2012 (EUT 2012, L 149, s. 4) (herefter »forordning nr. 883/2004«).
- 2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Pensionsversicherungsanstalt (pensionsinstitution, Østrig), på den ene side, og CW, på den anden side, vedrørende tildeling af en rehabiliteringsydelse.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Artikel 3 i forordning nr. 883/2004 med overskriften »Anvendelsesområde« bestemmer i stk. 1:
»Denne forordning finder anvendelse på enhver lovgivning om social sikring, der vedrører:
a) ydelser ved sygdom
[...]
c) ydelser ved invaliditet
[...]
h) arbejdsløshedsydelse
[...]«
- 4 Denne forordnings artikel 11, som fastsætter de almindelige regler vedrørende afgørelsen af, hvilken lovgivning der skal anvendes, bestemmer i stk. 1-3:
»1. Personer, som er omfattet af denne forordning, er alene undergivet lovgivningen i én medlemsstat. Spørgsmålet om, hvilken lovgivning der skal anvendes, afgøres efter bestemmelserne i dette afsnit.
2. Ved anvendelse af dette afsnit anses personer, som modtager en kontantydelse i kraft af eller som følge af lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed, for at udøve nævnte aktivitet. Dette gælder ikke i forbindelse med invalide-, alderdoms- eller efterladtepensioner, pensioner ved arbejdsulykker eller erhvervssygdomme eller kontante ydelser ved sygdom, der dækker tidsubegrænset behandling.

3. Med forbehold af artikel 12-16:

- a) er en person, der udøver lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed i en medlemsstat, omfattet af denne medlemsstats lovgivning
- b) er tjenestemænd omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, i hvis forvaltning de er ansat
- c) er en person, der i overensstemmelse med artikel 65 modtager arbejdsløshedsunderstøttelse efter lovgivningen i bopælsmedlemsstaten, omfattet af lovgivningen i bopælsstaten
- d) er en person, der er indkaldt eller genindkaldt til militærtjeneste eller civilt arbejde i en medlemsstat, omfattet af denne medlemsstats lovgivning
- e) er alle andre personer, som ikke falder ind under litra a)-d), omfattet af lovgivningen i bopælsmedlemsstaten, dog uden at tilsidesætte bestemmelser i denne forordning, som sikrer de pågældende ret til ydelser efter lovgivningen i en eller flere andre medlemsstater.«

Østrigsk ret

- 5. Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (lov om almindelig socialforsikring, BGBl. 189/1955), i den affattelse, der var gældende inden ikrafttrædelsen, den 1. januar 2014, af Sozialrechts-Änderungsgesetz 2012 (lov af 2012 om ændring af visse bestemmelser i socialretten, BGBl. I, 3/2013), bestemte, at invalidepension ligeledes, for en bestemt periode, kunne tildeles de medlemmer, der var født efter den 31. december 1963, og som var midlertidigt invalide.
- 6. Ifølge den østrigske lov om almindelig socialforsikring, i den affattelse, som er gældende efter lov af 2012 om ændring af visse bestemmelser i socialretten (herefter »ASVG«), er tildeling af invalidepension fremover forbeholdt de personer, som ikke længere kan genindtræde på arbejdsmarkedet primært som følge af, at deres invaliditet er permanent, og fastsætter, i tilfælde af midlertidig invaliditet, udbetaling af en rehabiliteringsydelse og en omstillingsydelse.
- 7. Rehabiliteringsydelsen udbetales af den kompetente sygeforsikringsinstitution under det lægelige revalideringsforløb.
- 8. I overensstemmelse med ASVG's § 8, stk. 1, nr. 1, litra d), er modtagerne af rehabiliteringsydelsen kun delvist tilsluttet den lovpligtige socialforsikringsordning, dvs. udelukkende tilsluttet sygeforsikringen.
- 9. ASVG's § 143a vedrørende rehabiliteringsydelsen fastsætter i stk. 1 og 2:

»[1.] Personer, der efter ansøgning har opnået en afgørelse, hvori det konstateres, at de er midlertidigt invalide i en periode, som forventes at være minimum seks måneder, og som hverken er omfattet af beskæftigelsesmæssige revalideringsforanstaltninger eller kan få tildelt alderspension, har ret til en rehabiliteringsydelse fra referencedatoen [...] i den periode, som deres midlertidige invaliditet (uarbejdsdygtighed) varer. Spørgsmålet om, hvorvidt den midlertidige invaliditet (uarbejdsdygtighed) er vedvarende, skal undersøges af sygeforsikringsinstitutionen, når der er behov herfor og, under alle omstændigheder, mindst et år efter tildelingen af rehabiliteringsydelsen eller efter den seneste sagkyndige undersøgelse i forbindelse med sagsbehandlingen, idet denne undersøgelse skal foretages under medvirken af Kompetenzzentrum Begutachtung (bedømmelseskompetencecenter) [...] Fastsættelsen af retten til at oppebære en rehabiliteringsydelse samt en suspendering heraf er genstand for en afgørelse truffet af pensionsforsikringsinstitutionen.

[2.] Rehabiliteringsydelsens størrelse svarer til den sygedagpengesats [...], og fra den 43. dag den forhøjede sygedagpengesats [...], som den seneste beskæftigelse, der udløste sygeforsikringspligt, ville have givet ret til [...]«

10 I ASVG's § 143b vedrørende sagsbehandlingen bestemmes:

»Sygeforsikringsinstitutionerne skal yde de personer, der er tilsluttet den lovpligtige forsikringsordning i § 8, stk. 1, nr. 1, litra d), fuld støtte for herved at sikre, at der for så vidt angår overgangen mellem sygdomsbehandlingen og revalideringen med henblik på genoprettelse af arbejdsevnen gennemføres en behandlingsproces i overensstemmelse med den nyeste lægevidenskab, og skal sørge for, at de nødvendige behandlingsskridt foretages bedst muligt. I denne forbindelse skal den forsikrede person under sygdomsbehandlingen og revalideringen med henblik på genoprettelse af arbejdsevnen støttes og ledsages i forbindelse med koordineringen af de skridt, der skal tages med henblik på, at der efter konstateringen af vedkommendes behov udarbejdes en individuel behandlingsplan, og ved de enkelte behandles gennemførelse af denne behandlingsplan. I forbindelse med sagsbehandlingen skal de forsikrede personer forpligtes til at gennemgå regelmæssige sagkyndige bedømmelser i bedømmelseskompetencecentret [...] I denne henseende skal sygeforsikringsinstitutionerne rettidigt indgå aftale med arbejdsformidlingen og den kompetente pensionsinstitution. Pensionsinstitutionen kan kræve, at bedømmelseskompetencecentret udarbejder en sagkyndig udtalelse inden for rammerne af sagsbehandlingssystemet.«

11 Ifølge ASVG's § 255b er retten for en forsikret til at modtage en rehabiliteringsydelse bl.a. underlagt en betingelse om, at vedkommende er midlertidigt invalid i en periode, som forventes at vare mindst seks måneder.

Faktiske omstændigheder i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

12 Sagsøgte i hovedsagen, som er født i 1965, er østrigsk statsborger.

13 Efter at have boet og arbejdet i Østrig flyttede den berørte i 1990 sin bopæl til Tyskland, hvor hun har boet siden, og hvor hun indtil 2013 udøvede en erhvervmæssig beskæftigelse. Hun har i Østrig og Tyskland optjent forsikring i henholdsvis 59 måneder og 235 måneder.

14 Den 18. juni 2015 indgav sagsøgte i hovedsagen, da hun ikke længere var tilsluttet den lovpligtige østrigske socialsikringsordning efter sin flytning til Tyskland, en ansøgning til pensionsinstitutionen om tildeling af invalidepension eller, subsidiært, medicinske rehabiliteringsforanstaltninger og en rehabiliteringsydelse eller, mere subsidiært, beskæftigelsesmæssige revalideringsforanstaltninger.

15 Pensionsinstitutionen afslog ansøgningen med den begrundelse, at sagsøgte i hovedsagen ikke var invalid, og at hun under alle omstændigheder ikke henhørte under den lovpligtige østrigske socialsikringsordning og ikke havde godtgjort en tilstrækkelig tæt tilknytning til den nævnte ordning.

16 Sagsøgte i hovedsagen anlagde et søgsmål til prøvelse af dette afslag ved Landesgericht Salzburg als Arbeits- und Sozialgericht (regional domstol i Salzburg i arbejds- og socialretlige sager, Østrig).

17 Ved dom af 29. september 2017 anerkendte denne domstol, at sagsøgte i hovedsagen var midlertidigt invalid i en periode, som forventedes at vare mindst seks måneder, fra den 18. juni 2015, og fastslog, at hun af den østrigske socialsikring skulle tildeles medicinske rehabiliteringsforanstaltninger og en rehabiliteringsydelse under varigheden af hendes midlertidige invaliditet. Den nævnte domstol gav hende derimod ikke medhold for så vidt angik påstanden om tildeling af en invalidepension og af beskæftigelsesmæssige revalideringsforanstaltninger.

- 18 Ved dom af 17. januar 2018 forkastede Oberlandesgericht Linz als Berufungsgericht in Arbeits- und Sozialrechtssachen (øverste regionale domstol i Linz som appelret i arbejds- og socialretlige sager, Østrig) den appel, som var indgivet af pensionsinstituttet til prøvelse af denne dom.
- 19 Pensionsinstituttet har iværksat revisionsanke ved Oberster Gerichtshof (øverste domstol, Østrig) med påstand om, at sagsøgte i hovedsagens påstand forkastes i sin helhed.
- 20 Den forelæggende ret har fremhævet, at sagsøgte i hovedsagen har gjort gældende, at hun er uarbejdsdygtig og har en tæt tilknytning til Østrig, for så vidt som hun er statsborger i denne medlemsstat, har optjent forsikringsperioder i Østrig, bor tæt på Østrig og jævnlig har kontakt til sine familiemedlemmer, som bor i Østrig.
- 21 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at en rehabiliteringsydelse i overensstemmelse med de kriterier, som er udledt af Domstolens praksis med henblik på at sondre mellem de forskellige slags ydelser, der er fastsat i forordning nr. 883/2004, snarere udgør en ydelse ved sygdom i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i nævnte forordnings artikel 3, stk. 1, litra a).
- 22 Denne ydelse er nemlig, foruden at den dækker risikoen for en midlertidig uarbejdsdygtighed og ikke en permanent eller varig uarbejdsdygtighed, tæt forbundet med medicinske rehabiliteringsforanstaltninger, som er rettet mod en generhvervelse af arbejdsevnen og har til formål at kompensere indtægtstabt i den periode, hvor den pågældende person skal undergå medicinske rehabiliteringsforanstaltninger. Endelig svarer beregningsmetoden for denne ydelse til beregningsmetoden for en ydelse ved sygdom.
- 23 Hvis Domstolen således ifølge den forelæggende ret skulle finde, at rehabiliteringsydelsen rent faktisk udgør en ydelse ved sygdom, henhører sagsøgte i hovedsagen, som bor i Tyskland, ikke under den østrigske lovgivning, men den tyske lovgivning. I henhold til artikel 11, stk. 3, litra e), i forordning nr. 883/2004 er det nemlig bopælsmedlemsstaten, som er kompetent for så vidt angår ydelser ved sygdom.
- 24 Den forelæggende ret har dog bemærket, at rehabiliteringsydelsen har visse kendetegn, som indebærer, at den ville kunne sidestilles med en ydelse ved invaliditet. Tildelingen af denne ydelse er således betinget af, at der er indbetalt bidrag til den lovpligtige forsikringsordning (syge- og pensionsforsikring), og forudsætter, at der er tilbagelagt en vis karenperiode. Der vil desuden kun kunne fremsættes krav om tildeling af ydelsen ved indgivelse af en ansøgning om invalidepension til pensionsforsikringsinstitutionen.
- 25 Den forelæggende ret har ikke desto mindre tilføjet, at rehabiliteringsydelsen adskiller sig fra en pensions- eller plejeydelse ved dens formål samt ved den måde, hvorpå den er udformet. Domstolen har nemlig fastslået, at ydelser vedrørende risikoen for plejebenhov til forskel fra ydelser i anledning af sygdom i princippet ikke kan udbetales kortvarigt (jf. i denne retning dom af 30.6.2011, da Silva Martins, C-388/09, EU:C:2011:439, præmis 48 og 77-79). Rehabiliteringsydelsen kan imidlertid ikke være langvarig, og formålet med de medicinske rehabiliteringsforanstaltninger er at gøre det muligt for den berørte at vende tilbage til det nationale arbejdsmarked inden for en overskuelig fremtid og derved forhindre varig uarbejdsdygtighed.
- 26 Den forelæggende ret er i øvrigt af den opfattelse, at selv om rehabiliteringsydelsen, henset til dens formål, ved første øjekast ville kunne sidestilles med en arbejdsløshedsydelse som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra h), i forordning nr. 883/2004 (dom af 4.6.1987, Campana, 375/85, EU:C:1987:253), skal en sådan kvalifikation reelt udelukkes, da der ikke er nogen forbindelse mellem retten til rehabiliteringsydelsen og arbejdsløshed eller risikoen for arbejdsløshed.

- 27 Den forelæggende ret har tilføjet, at selv om der ikke a priori findes nogen ydelse, som kan sammenlignes med den østrigske rehabiliteringsydelse i Tyskland, vil denne omstændighed ikke kunne begrænse arbejdskraftens frie bevægelighed i en situation som den i hovedsagen omhandlede.
- 28 Under disse omstændigheder har Oberster Gerichtshof (øverste domstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal den østrigske rehabiliteringsydelse i henhold til bestemmelserne i [forordning nr. 883/2004] kvalificeres som:
- ydelse ved sygdom i henhold til forordningens artikel 3, stk. 1, litra a)
 - ydelse ved invaliditet i henhold til forordningens artikel 3, stk. 1, litra c), eller
 - arbejdsløshedsydelse i henhold til forordningens artikel 3, stk. 1, litra h)?
- 2) Skal forordning [nr. 883/2004] set i lyset af [den primære ret] fortolkes således, at en medlemsstat i sin egenskab af tidligere bopæls- og beskæftigelsesstat har pligt til at udrede ydelser som den østrigske rehabiliteringsydelse til en person med bopæl i en anden medlemsstat, når den pågældende har optjent størstedelen af sine forsikringsperioder for så vidt angår områderne sygdom og pension som beskæftiget i denne anden medlemsstat (efter at vedkommende for mange år siden flyttede sin bopæl til denne medlemsstat) og ikke har oppebåret nogen ydelser fra den tidligere bopæls- og beskæftigelsesstats syge- og pensionsforsikring siden da?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 29 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en ydelse som den i hovedsagen omhandlede rehabiliteringsydelse er en ydelse ved sygdom, en ydelse ved invaliditet eller en arbejdsløshedsydelse som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra a), c) og h), i forordning nr. 883/2004.
- 30 Det bemærkes, at det af Domstolens faste praksis fremgår, at sociale sikringsydelser, uanset de forskellige nationale lovgivningers egenart, må betragtes som værende af samme art, når deres genstand og formål samt deres beregningsgrundlag og tildelingsbetingelser er identiske. Derimod er rent formelle kendetegn ikke af betydning ved klassificeringen af ydelserne. Til gengæld er rent formelle kendetegn ikke faktorer, der skal tages i betragtning ved klassificeringen af ydelserne (dom af 30.5.2018, Czerwiński, C-517/16, EU:C:2018:350, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).
- 31 Når der skal sondres mellem de forskellige kategorier af sociale sikringsydelser, skal der tages hensyn til den risiko, som hver enkelt ydelse dækker (dom af 30.5.2018, Czerwiński, C-517/16, EU:C:2018:350, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis).
- 32 En ydelse ved sygdom som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra a), i forordning nr. 883/2004 dækker således den risiko, der er forbundet med en sygdomstilstand, som medfører en midlertidig afbrydelse af den pågældendes aktiviteter (jf. analogt dom af 21.7.2011, Stewart, C-503/09, EU:C:2011:500, præmis 37).
- 33 En ydelse ved invaliditet som omhandlet i nævnte forordnings artikel 3, stk. 1, litra c), har derimod generelt til formål at dække risikoen for en foreskrevet grad af uarbejdsdygtighed, når det er sandsynligt, at uarbejdsdygtigheden vil være permanent eller langvarig (jf. analogt dom af 21.7.2011, Stewart, C-503/09, EU:C:2011:500, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).

- 34 En arbejdsløshedsydelse dækker den risiko for tab af indkomst, som en arbejdstager lider, såfremt han mister sin beskæftigelse, selv om han stadig er arbejdsdygtig. En ydelse, der udbetales, såfremt denne risiko realiseres, dvs. ved tab af beskæftigelse, og som den pågældende ikke længere har krav på at få udbetalt, såfremt denne situation ophører ved, at den pågældende atter får lønnet beskæftigelse, må anses for en arbejdsløshedsydelse (dom af 19.9.2013, Hliddal og Bornand, C-216/12 og C-217/12, EU:C:2013:568, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis).
- 35 Det er i lyset af disse betragtninger, at det skal undersøges, om en ydelse som den i hovedsagen omhandlede skal anses for at være en ydelse ved sygdom, en ydelse ved invaliditet eller en arbejdsløshedsydelse som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra a), c) og h), i forordning nr. 883/2004.
- 36 Indledningsvis følger det af forelæggelsesafgørelsen, at rehabiliteringsydelsen skal tildeles uafhængigt af, om den pågældende udøver en erhvervmæssig beskæftigelse eller ej, således at denne ydelse ikke kan kvalificeres som en arbejdsløshedsydelse som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra h), i denne forordning.
- 37 Hvad angår kvalificeringen af rehabiliteringsydelsen som en ydelse ved invaliditet eller som en ydelse ved sygdom bemærkes, at rehabiliteringsydelsen i henhold til ASVG's § 255b udbetales i tilfælde af invaliditet i en periode, som forventes at vare mindst seks måneder, og når den berørte ikke opfylder betingelserne for at blive tildelt en alderspension.
- 38 Desuden kontrolleres den midlertidige invaliditets fortsatte beståen regelmæssigt i overensstemmelse med ASVG's § 143a, og hvis det konstateres, at invaliditeten er ophørt, afbrydes eller ophører tildelingen af rehabiliteringsydelsen.
- 39 Det følger heraf, at en ydelse som den i hovedsagen omhandlede rehabiliteringsydelse har til formål at dække risikoen for midlertidig uarbejdsdygtighed og følgelig skal anses for at være en ydelse ved sygdom som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra a), i den nævnte forordning.
- 40 Denne konklusion understøttes af den omstændighed, at rehabiliteringsydelsen i henhold til ASVG's § 143a, stk. 1 og 2, og § 143b udbetales af sygeforsikringsinstitutionen, og at dens størrelse er den samme som størrelsen af ydelsen ved sygdom.
- 41 Det første spørgsmål skal følgelig besvares med, at en ydelse som den i hovedsagen omhandlede rehabiliteringsydelse er en ydelse ved sygdom som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra a), i forordning nr. 883/2004.

Det andet spørgsmål

- 42 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordning nr. 883/2004 skal fortolkes således, at den er til hinder for en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter en person, der er ophørt med at være tilsluttet den sociale sikringsordning i vedkommendes oprindelsesmedlemsstat efter at være ophørt med at udøve erhvervmæssig beskæftigelse i denne medlemsstat og efter at have flyttet sin bopæl til en anden medlemsstat, hvor hun har arbejdet og optjent størstedelen af sine forsikringsperioder, af den kompetente institution i hendes oprindelsesmedlemsstat får afslag på tildeling af en ydelse såsom den i hovedsagen omhandlede rehabiliteringsydelse.
- 43 Det følger af Domstolens faste praksis, at selv om det tilkommer de enkelte medlemsstaters lovgivere at fastsætte betingelserne for retten til at tilslutte sig en social sikringsordning, er medlemsstaterne imidlertid forpligtet til, ved fastsættelsen af disse betingelser, at overholde de gældende EU-retlige bestemmelser. Det bemærkes navnlig, at lovvalgsreglerne i forordning nr. 883/2004 pålægges

medlemsstaterne på bindende vis, og at disse ikke har mulighed for at afgøre, i hvilket omfang deres egen lovgivning eller en anden medlemsstats lovgivning skal anvendes (dom af 8.5.2019, Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17, EU:C:2019:381, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis).

- 44 Følgelig må betingelserne for eksistensen af retten til at tilslutte sig en social sikringsordning ikke føre til, at de personer, som den omhandlede lovgivning finder anvendelse på i medfør af forordning nr. 883/2004, udelukkes fra denne lovgivnings anvendelsesområde (dom af 8.5.2019, Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17, EU:C:2019:381, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis).
- 45 Det bemærkes desuden, at de personer, hvorpå forordning nr. 883/2004 finder anvendelse, i henhold til denne forordnings artikel 11, stk. 1, alene er undergivet lovgivningen i én medlemsstat, idet spørgsmålet om, hvilken lovgivning der skal anvendes, afgøres i overensstemmelse med den nævnte forordnings afsnit II.
- 46 Bestemmelserne i afsnit II i forordning nr. 883/2004, som denne forordnings artikel 11-16 er indeholdt i, udgør et sæt udtømmende og ensartede lovvalgsregler, som ikke alene har til formål at undgå en samtidig anvendelse af flere nationale lovgivninger og de komplikationer, som dette kan medføre, men også at forhindre, at personer, som er omfattet af denne forordnings anvendelsesområde, mister deres beskyttelse med hensyn til social sikring, fordi ingen lovgivning finder anvendelse på dem (dom af 8.5.2019, Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17, EU:C:2019:381, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).
- 47 Hvad nærmere bestemt angår artikel 11, stk. 3, i forordning nr. 883/2004 har Domstolen fastslået, at denne bestemmelse har til formål, med forbehold af denne forordnings artikel 12-16, at fastslå, hvilken national lovgivning der skal anvendes på personer, som befinder sig i en af de situationer, der er nævnt i litra a)-e) i den nævnte artikel 11, stk. 3 (dom af 8.5.2019, Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17, EU:C:2019:381, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).
- 48 Hvad angår den i hovedsagen omhandlede situation fremgår det af anmodningen om præjudiciel afgørelse, at sagsøgte i hovedsagen, som er østrigsk statsborger, bor i Tyskland, hvor hun siden 2013 ikke længere har udøvet nogen erhvervsmæssig beskæftigelse.
- 49 En person som sagsøgte i hovedsagen er imidlertid a priori hverken omfattet af de særlige regler, der er fastsat i artikel 12-16 i forordning nr. 883/2004 vedrørende personer, som er genstand for en udsendelse, som udøver beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område, som har valgt en frivillig eller frivillig fortsat forsikring eller som er kontraktansatte ved EU-institutionerne, eller af de situationer, der er fastsat i denne forordnings artikel 11, stk. 3, litra a)-d), som vedrører personer, der udøver lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed i en medlemsstat, tjenestemænd, personer, der modtager arbejdsløshedsunderstøttelse, og personer, der er indkaldt eller genindkaldt til militærtjeneste eller civilt arbejde i en medlemsstat, hvilket det imidlertid tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.
- 50 Følgelig er sagsøgte i hovedsagen omfattet af anvendelsesområdet for artikel 11, stk. 3, litra e), i forordning nr. 883/2004, som finder anvendelse på alle andre personer, som ikke er omfattet af denne forordnings artikel 11, stk. 3, litra a)-d), heriblandt navnlig ikke-erhvervsaktive personer (jf. i denne retning dom af 8.5.2019, Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17, EU:C:2019:381, præmis 35 og 40).
- 51 I henhold til artikel 11, stk. 3, litra e), i forordning nr. 883/2004 er den nationale lovgivning, der finder anvendelse på en situation som den i hovedsagen omhandlede, imidlertid lovgivningen i den pågældende persons bopælsmedlemsstat, dvs. i det foreliggende tilfælde den tyske lovgivning.

- 52 Henset til reglen i artikel 11, stk. 1, i forordning nr. 883/2004, der er nævnt i denne doms præmis 45, hvorefter kun én social lovgivning finder anvendelse, og til reglen i denne forordnings artikel 11, stk. 3, litra e), hvorefter en person, der ikke udøver lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed, alene er omfattet af sociallovgivningen i sin bopælsmedlemsstat (dom af 23.1.2019, Zyla, C-272/17, EU:C:2019:49, præmis 41), er en person, der befinder sig i en situation, hvor vedkommende, som i den i hovedsagen omhandlede situation, er ophørt med at være tilsluttet den sociale sikringsordning i vedkommendes oprindelsesmedlemsstat efter at være ophørt med at udøve erhvervsmæssig beskæftigelse i denne medlemsstat og efter at have flyttet sin bopæl til en anden medlemsstat, ikke længere omfattet af den sociale sikringsordning i sin oprindelsesmedlemsstat.
- 53 I det foreliggende tilfælde kan det således ikke, henset til den praksis fra Domstolen, der er nævnt i denne doms præmis 43, 44 og 46, foreholdes den kompetente institution i sagsøgte i hovedsagens oprindelsesmedlemsstat, dvs. Republikken Østrig, at den afslog at tildele sidstnævnte en rehabiliteringsydelse. Dette afslag havde nemlig ikke den konsekvens at udelukke en person, hvorpå denne lovgivning finder anvendelse i henhold til forordning nr. 883/2004, fra den pågældende lovgivnings anvendelsesområde og følgelig fratage denne person en beskyttelse på området for social sikring, fordi vedkommende ikke er omfattet af nogen lovgivning.
- 54 Det følger af det ovenstående, at forordning nr. 883/2004 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en situation, hvor en person, der er ophørt med at være tilsluttet den sociale sikringsordning i sin oprindelsesmedlemsstat efter at være ophørt med sin erhvervsmæssige beskæftigelse i denne medlemsstat og efter at have flyttet sin bopæl til en anden medlemsstat, hvor hun har arbejdet og optjent størstedelen af sine forsikringsperioder, af den kompetente institution i sin oprindelsesmedlemsstat får afslag på tildeling af en ydelse såsom den i hovedsagen omhandlede rehabiliteringsydelse, eftersom denne person ikke henhører under lovgivningen i den nævnte oprindelsesmedlemsstat, men under lovgivningen i den medlemsstat, hvor vedkommendes bopæl er beliggende.

Sagsomkostninger

- 55 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Ottende Afdeling) for ret:

- 1) **En ydelse som den i hovedsagen omhandlede rehabiliteringsydelse er en ydelse ved sygdom som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 465/2012 af 22. maj 2012.**
- 2) **Forordning nr. 883/2004, som ændret ved forordning nr. 465/2012, skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en situation, hvor en person, der er ophørt med at være tilsluttet den sociale sikringsordning i sin oprindelsesmedlemsstat efter at være ophørt med sin erhvervsmæssige beskæftigelse i denne medlemsstat og efter at have flyttet sin bopæl til en anden medlemsstat, hvor hun har arbejdet og optjent størstedelen af sine forsikringsperioder, af den kompetente institution i sin oprindelsesmedlemsstat får afslag på tildeling af en ydelse såsom den i hovedsagen omhandlede rehabiliteringsydelse, eftersom denne person ikke henhører under lovgivningen i den nævnte oprindelsesmedlemsstat, men under lovgivningen i den medlemsstat, hvor vedkommendes bopæl er beliggende.**

Underskrifter